

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 7 augusti 1914 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar.

Uti en till riksdagen den 4 augusti 1914 avlåten proposition, nr 266, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Förordning om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar.

Härmed förordnas som följer:

Under den tid värnpliktig är inkallad till tjänstgöring för rikets försvar, eller efter fredstjänstgöringstidens slut kvarhålls för sådant ändamål, erhåller hans familj, till vilken även räknas i värnpliktslagen § 16 mom. 2 omförmälda personer, understöd av statsmedel med 70 öre för varje dag under tjänstgöringstiden, in- och utryckningsdagarna inberäknade, med tillägg av 25 öre om dagen för varje barn under femton år, därest familjen för sitt uppehälle är i behov av sådant understöd, som i denna förordning avses.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 11 saml. 1 avd. 11 häft. (Nr 23.)

Närmare föreskrifter i fråga om villkoren för understöds utgående samt om tillämpning i övrigt av denna förordning meddelas av Konungen.

Denna förordning träder genast i kraft; och skall beträffande värnpliktiga, som under innevarande år redan före förordningens ikraftträdande inkallats till tjänstgöring för rikets försvar, omförmälda understöd utgå från och med inryckningsdagen.

Därjämte har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kostnaderna för familjeunderstöd enligt förenämnda förordning må av tillgängliga medel förskottsvis utbetalas för att framdeles anmälas till ersättande.

Utredningen i ärendet innefattas i ett av föredragande departementschefen till förenämnda statsrådsprotokoll avgivet yttrande av följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har enligt 74 § Regeringsformen för upprätthållande av rikets neutralitet meddelat förordnande om mobilisering av vissa delar av rikets krigsmakt. Det torde vid sådant förhållande vara en skyldighet för staten att genom beredande av understöd söka lindra de svårigheter, som till följd därav eller till följd av tilläventyrs skeende ytterligare mobilisering av stridskrafter eller i övrigt utsträckt tjänstgöringstid för de värnpliktiga i ekonomiskt hänseende drabba sålunda inkallade värnpliktiga och deras familjer.

Härvid synes man mig böra utgå från de grunder för åtnjutande av sådant understöd, som stadgades i den av Kungl. Maj:t med riksdagen den 6 juni 1912 utfärdade förordning om understöd i vissa fall åt värnpliktigs familj under 1912 års mobiliseringsövningar. Enligt nämnda förordning utgick understödet till värnpliktigs familj, till vilken även räknades de i värnpliktslagen § 16 mom. 2 omförmälda personer, dock endast för så vitt familjen för sitt uppehälle var i behov av sådant understöd; och beräknades understödet efter en krona för varje dag under tjänstgöringstiden med tillägg av 25 öre om dagen för varje barn under femton år. Då emellertid Kungl. Maj:t denna dag beslutat förelägga Riksdagen bestämmelser i fråga om arméns avlöning under krigstjänstgöringstid, vilka lära komma att äga tillämpning jämväl å nu ifrågavarande värnpliktigas tjänstgöring, synes understödet böra nedsättas med 30 öre

om dagen, motsvarande i runt tal det belopp, som för värnpliktigs räkning skall under krigstjänstgöringstid insättas i bank.

Kostnaderna för ifrågavarande familjeunderstöd synas böra förskottsvis bestridas av tillgängliga medel för att framdeles anmälas till ersättande.»

I likhet med föredragande departementschefen anser utskottet det vara en skyldighet för staten att genom beredande av understöd åt värnpliktigas familjer söka lindra de svårigheter i ekonomiskt hänseende, som kunna drabba dessa till följd av de värnpliktigas inkallelse till krigstjänstgöring. Då emellertid det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet av 70 öre för dag synes alltför knappt tilltaget, har utskottet funnit sig böra föreslå dess bestämmande till en krona för dag.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har ansett det självfallet, att förordningen bör tolkas så, att däri avsett understöd må komma varje därav behövande familj till godo och således även för det fall att hustrun icke är lagvigd eller barnen äkta.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, under förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat oförändrad bifallas, må, i anledning av samma proposition,

dels antaga följande

Förslag

till

Förordning om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar.

Härmed förordnas som följer:

Under den tid värnpliktig är inkallad till tjänstgöring för rikets försvar, eller efter fredstjänstgöringstidens slut kvarhålls för sådant ändamål, erhåller hans familj, till vilken även räknas i värnpliktslagen § 16 mom. 2 omförmälda personer, understöd av statsmedel med en krona för varje dag under tjänstgöringstiden, in- och utryckningsdagarna inberäknade, med tillägg av 25 öre om dagen för varje barn under femton år, därest familj-

jen för sitt uppehälle är i behov av sådant understöd, som i denna förordning avses.

Närmare föreskrifter i fråga om villkoren för understöds utgående samt om tillämpning i övrigt av denna förordning meddelas av Konungen.

Denna förordning träder genast i kraft; och skall beträffande värnpliktiga, som under innevarande år redan före förordningens ikraftträdande inkallats till tjänstgöring för rikets försvar, omförmälda understöd utgå från och med inryckningsdagen.

dels ock medgiva, att kostnaderna för familjeunderstöd enligt förenämnda förordning må av tillgängliga medel förskottsvis utbetalas för att framdeles anmälas till ersättande.

Stockholm den 7 augusti 1914.

På utskottets vägnar:

KARL STAAFF.
